

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Výuka regionální geografie v Montessori školách

Autor práce: Bc. Simona Čechová

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Hlavním cílem předkládané diplomové práce je představit význam a postavení učiva regionální geografie a provést analýzu přístupů k metodám výuky regionální geografie využívaných v Montessori školách v Česku a aplikovatelných ve výuce zeměpisu i na ostatních typech škol.

Hypotézou práce je tvrzení, že Montessori vzdělávání se snaží co možná nejvíce pracovat s motivací dítěte ke studovanému tématu. Zároveň podporuje propojenost poznatků a oproštění od memorování.

Autorka si stanovila dvě výzkumné otázky:

- 1) *V čem spočívá problematika výuky regionální geografie a jakým způsobem by bylo možné ji zefektivnit?*
- 2) *Jakým způsobem by měla být vyučována regionální geografie, aby byla pro žáky co nejvíce efektivní?*

Cíle práce považuji za relevantní a přiměřené pro práce tohoto druhu. Autorkou stanovené hypotézy jsou teoreticky podložené. Výzkumné otázky považuji za relevantní, avšak upravila bych jejich znění (druhá část první otázky je téměř totožná s druhou výzkumnou otázkou).

Práce s literaturou

Autorka vychází z relevantních zdrojů informací – v seznamu literatury uvádí přes 60 zdrojů, přičemž využívá převážně české knihy a studie.

Problematika pojetí výuky regionální geografie je v práci dostatečně teoreticky ukotvena, stejně tak i principy Montessori vzdělávání.

Metodika práce

Pro analytickou část práce autorka zvolila kvalitativní metody výzkumu, konkrétně metodu zúčastněného pozorování při hodinách zeměpisu a metodu polostrukturovaného rozhovoru s učiteli, kteří vyučují regionální zeměpis na Montessori školách.

Aplikované metody považuji za vhodné. V možnosti uskutečnit rozhovory korespondenční formou spatřuji jisté výhody i nevýhody (viz moje otázka k obhajobě).

Data, která autorka získala vlastním pozorováním při výuce i během strukturovaných rozhovorů s učiteli zeměpisu, považuji za kvalitní a vhodná k dalšímu zpracování.

Analytická část práce

Autorka prováděla vlastní šetření na dvou školách s Montessori vzděláváním – na základní škole a na gymnáziu, přičemž výzkumná skupina žáků byla shodného věku. Pozorování proběhlo v rámci 4 vyučovacích jednotek. Do pozorovacích archů autorka zaznamenávala jednotlivé aktivity žáků a učitelů zasazené v časovém rámci výukové jednotky, popis prostředí realizované výuky a vlastní hodnocení hodiny. Vše je v arších detailně popsáno. Výhradu mám ke kolonce „vlastní hodnocení hodiny“ – nazvala bych ji spíše „poznámky k hodině“, protože pod vlastním hodnocením si představuji poněkud konstruktivnější diskuzi ke zvoleným formám a metodám výuky.

Data získaná pozorováními pak byla doplněna o informace získané při 6 polostrukturovaných rozhovorech s učiteli. Všechny rozhovory probíhaly korespondenčně.

Přepis všech rozhovorů i detailní zápisy pozorovaných hodin uvádí autorka v příloze této diplomové práce.

Data získaná vlastním šetřením autorky jsou vhodně propojena s daty získanými rešerší odborné literatury. Analýza je správně strukturovaná, výsledky autorka přehledně interpretuje.

Závěry práce

Na základě rešerše odborné literatury a autorčina vlastního šetření byly zodpovězeny výzkumné otázky, na základě kterých:

1) Problematika výuky regionální geografie spočívá hlavně ve vymezení regionu, encyklopedickém pojetí učiva a časové tísní při snaze pokrýt celé ŠVP. Problémem je také malé nadšení žáků pramenící z řady skutečností – častého využití frontální výuky, absence formování vztahu žáků k samotným regionům, opomíjení výuky místního regionu, který může sloužit k pochopení prvků v regionech vzdálenějších apod.

2) K zefektivnění výuky regionální geografie na tradiční škole může dle autorky pomoci větší důraz na individuální zájmy žáků, myšlení v souvislostech, využití jiných zdrojů informací (ne učebnic), výuka místopisu v souvislostech a častější využití projektové a skupinové práce.

V závěru práce autorka výše uvedená zjištění přehledně vypisuje. Trochu zde postrádám diskuzi související s autorčíným doporučením – co brání využití všech zmíněných metod a forem výuky v tradičních školách? Za jakých podmínek by bylo možné uvedená doporučení využít? Atp.

2. Formální náležitosti práce

Formální úprava: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář

Předkládaná diplomová práce má 83 stran vlastního textu (včetně seznamu použité literatury) a 42 stran příloh. Rozsah práce považuji za přiměřený pro práce tohoto druhu.

K formální stránce práce nemám připomínky.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce

Cíl práce, který si autorka vytyčila v úvodu, byl naplněn. Na obě výzkumné otázky práce našla odpovědi. Práce vychází z teoretického zarámování, na které navazuje analytická část.

Vyzdvihla bych zde prováděný kvalitativní výzkum (zúčastněné pozorování i polostrukturované rozhovory), protože ten shledávám velkým přínosem.

Předkládaná diplomová práce Simony Čechové splňuje požadavky na práce tohoto druhu, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě.

Otázky k obhajobě

1. Zhodnoťte Vámi provedené šetření – polostrukturované rozhovory – mezi učiteli. V čem spatřujete pozitiva, a v čem negativa na skutečnosti, že rozhovory proběhly korespondenční formou?
2. V čem se, podle Vás, liší příprava učitele na výuku v tradiční škole a v Montessori škole? Jsou podle Vás všichni učitelé vhodnými kandidáty na výuku v Montessori škole? Zdůvodněte, prosím.
3. V závěru uvádíte řadu možností, jak – na základě Vámi provedeného výzkumu – lze zefektivnit výuku regionální geografie v tradičních školách. Co Vám z uvedeného připadá nejdůležitější a proč?

Datum: 8. 9. 2020

Autor posudku: RNDr. Tereza Kocová

Podpis: